

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการสานต่ออาชีพเกษตรกรของทายาท

Determinants of Inheriting on Agricultural Occupation of Descendants

ฐากร กันต์แจ่ม และ อมรรวณ รังกุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Thakorn Kanjam and Amornwan Rangkoon

College of Graduate Study in Management Khon Kaen University

Corresponding Author, E-mail: vivadhbh@kkumail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งศึกษาในสองประเด็นหลักได้แก่การศึกษาถึงสภาพปัญหาเชิงประจักษ์จากการประกอบอาชีพเกษตรกรและการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการสานต่ออาชีพเกษตรกรของทายาท เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายเชิงปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาถูกเก็บรวบรวมจากครอบครัวเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 220 รายด้วยแบบสอบถามออนไลน์ และชี้วัดปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการสานต่ออาชีพเกษตรกรของทายาทด้วยสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ซึ่งข้อค้นพบสำคัญในการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนจากนโยบายเศรษฐกิจ การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ และการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีสำหรับการผลิต มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสานต่ออาชีพเกษตรกรของทายาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: เกษตรกร; การสานต่ออาชีพ; ทายาท; ปัจจัย

Abstracts

This study was set 2 major purposes follow: to explore the overall situation of agricultural occupation and determine the factor effect of Inheriting on the agricultural occupation of descendants for enhancing practical policy of related organizations with efficiency. The data was collected among farmer-family in Phetchabun province out of 220 individuals by using an online questionnaire. Analyzing data by descriptive statistics to summarize overall characteristics and using the coefficient of determination to determine the factor effect of Inheriting on the agricultural occupation of descendants. The empirical result reveals that economic policy support, political policy support, and production technology support affect to Inheriting of agricultural occupation of descendants at statistically significant.

Keywords: Farmer; Occupation Inheriting; Descendant; Factors

* วันที่รับบทความ : 25 ตุลาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 4 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ :5 พฤศจิกายน 2565

Received: October 25, 2022; Revised: November 4, 2022; Accepted: November 5, 2022

บทนำ

การพัฒนาการเกษตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการบรรเทาปัญหาความยากจนขั้นพื้นฐานของทุกประเทศทั่วโลก เนื่องด้วยการเกษตรเป็นรากฐานสำคัญของปัจจัยการผลิตอื่นๆ ในภาคอุตสาหกรรมระดับขยายขนาด ซึ่งการขยายตัวและการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นของภาคการเกษตร สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายรายได้ของประเทศให้สูงขึ้นประมาณ 2 ถึง 4 เท่า เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ฐานข้อมูลทั่วโลกในปี ค.ศ. 2016 (พ.ศ. 2559) ยังพบว่ามีประชากรกว่า 1.4 พันล้านคนทั่วโลกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและยังคงมีเศรษฐกิจในระดับที่ยากจน (Central Intelligence Agency, 2016 : online) ทำให้รัฐบาลทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาและเริ่มดำเนินนโยบายด้านการพัฒนาการเกษตรโดยเฉพาะด้านการผลิตเพื่อแก้ไขปัญหาด้านความยากจนและเสริมความมั่นคงทางอาหารของประเทศ สำหรับประเทศไทยที่ได้รับสมญานามว่าเป็นครัวของโลกนั้น ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องและตระหนักถึงปัญหาความเปราะบางของระบบการเกษตรที่ประเทศกำลังเผชิญเป็นอย่างมาก เพราะภาคการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเกิดการเติบโต โดยในปีที่ผ่านมาสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้สูงถึง 1,584,612 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 22 ของมูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ออนไลน์)

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างกำลังแรงงานในภาคเกษตรจะ พบว่า จำนวนแรงงานที่เป็นกำลังหลักในการผลิตนั้นมีเพียงร้อยละ 17 ของประชากรทั้งหมดซึ่งมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 51 ปี (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช, 2563 : ออนไลน์) และคาดว่าฐานอายุเฉลี่ยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากขาดการสานต่อจากทายาทพร้อมกับการย้ายถิ่นของทายาทเกษตรกรทำให้แนวโน้มการประกอบอาชีพเปลี่ยนไปทำงานนอกภาคเกษตรมากขึ้น ตลอดจนการได้รับการศึกษาที่เพิ่มสูงขึ้นของทายาทเกษตรกรไม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อยกระดับการผลิตทางการเกษตร ส่งผลให้ภาคการเกษตรสูญเสียฐานแรงงานและขาดการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อปฏิรูปการผลิตให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพลวัตของโลก

โดยในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องได้เริ่มโครงการสนับสนุนที่ทำให้คนรุ่นใหม่มีจิตสำนึกให้คืนสู่ท้องถิ่นและสืบทอดอาชีพเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น เพื่อสนับสนุนความพร้อมของทายาทเกษตรกรที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็น โครงการทายาทเกษตรกร และ โครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งจากตัวอย่างโครงการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็ง สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยแก้ไขปัญหาห้วงก้นภายในเครือข่าย และลดการพึ่งพิงจากภาครัฐในส่วนที่ไม่จำเป็น โดยเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาภาคการเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563 : ออนไลน์) ซึ่งผลลัพธ์เชิงประจักษ์นั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยมีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเกษตรโดยนำนวัตกรรมมาร่วมใช้ในการผลิต

อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านการเกษตรยังคงต้องได้รับการแก้ไขปัญหา เพื่อความอยู่ดีมีสุขของเกษตรกรในประเทศ ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาระบบการเกษตรด้วยฐานนวัตกรรมที่เหมาะสมจึงยังคงเป็นประเด็นที่ท้าทายต่อผู้กำหนดนโยบายของประเทศ ด้วยภาคการเกษตรนั้นมีความซับซ้อนเชิงโครงสร้างในหน่วยย่อยที่ไม่ชัดเจน ผสมกับปัจจุบันยังอาศัยกำลังแรงงานในการผลิตเป็นหลัก และเมื่อเกิดการแทรกแซงระบบการผลิตกะทันหันอาจนำมาซึ่งความล้มเหลวของนโยบายโดยทันที ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความกังวลในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีความซับซ้อนและอาจให้ผลลัพธ์ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น การให้ทนายของเกษตรกรเป็นผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการและนโยบายของภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุริยะ หาญพิชัย และ พีรพล ไทยทอง, 2661 : 1-16.)

เป้าหมายหลักในการศึกษานี้ได้วางไว้เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการสานต่ออาชีพเกษตรกรของทนาย เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการปรับปรุงนโยบายเชิงปฏิบัติการในการผลักดันและสนับสนุนอย่างถูกต้องตรงจุด ทั้งนี้ เพื่อให้ผลลัพธ์การพัฒนาสามารถความอยู่ดีมีสุขของเกษตรกรไทยได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงประจักษ์จากการประกอบอาชีพเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการสานต่ออาชีพเกษตรกรของทนาย

ระเบียบวิธีวิจัย

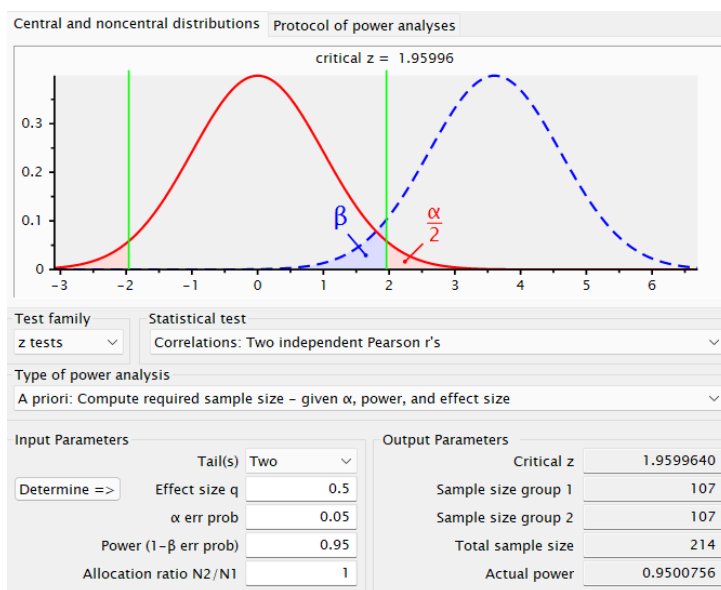
1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะทำการแปลงข้อมูลเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นรหัส (Coding) และรวบรวมบันทึกไว้เป็นฐานข้อมูล (Database) จากนั้นผู้วิจัยจะนำฐานข้อมูลที่บันทึกข้อมูลของแบบสอบถามเข้าสู่การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อบรรยายถึงผลการศึกษาต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ถูกใช้ในการศึกษานี้เป็นกลุ่มครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งในการวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะทนายเกษตรกรเท่านั้น โดยการที่จะได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยได้เลือกการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป G*Power ซึ่งใช้การพิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้เกิดนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่าง 2 ตัวแปร ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีขนาดอิทธิพลทางการศึกษาที่ 0.5 (Faul et al., 2007 : 175-191)

โดยจากการวิเคราะห์ผลแสดงให้เห็นว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้มีขนาดเท่ากับ 214 ตัวอย่าง และเพื่อให้การวิเคราะห์ผลการศึกษาก่อเกิดประสิทธิภาพในการประมาณค่าสูงสุด ผู้วิจัยจึงปรับเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการวิเคราะห์ในตอนต้นเป็น 220 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Sampling) ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

ภาพที่ 1 แสดงการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาภายในแบบสอบถามถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาของการประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งได้จากการประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) อันประกอบไปด้วย ความเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพจากการทำการเกษตร จำนวนและความเพียงพอของพื้นที่เพาะปลูก การเข้าถึงแหล่งชลประทานเพื่อการเกษตร การช่วยเหลือจากภาครัฐ การได้รับองค์ความรู้และการส่งเสริมทางการเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกรของทายาท ซึ่งได้จากการประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ PESTEL มีลักษณะเป็นแบบประเมินความเห็น (Rating Scale) 7 ระดับ อัน

ประกอบไปด้วย การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ การสนับสนุนจากนโยบายเศรษฐกิจ การสนับสนุนจากสังคมและค่านิยม การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนด้านกฎหมาย

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

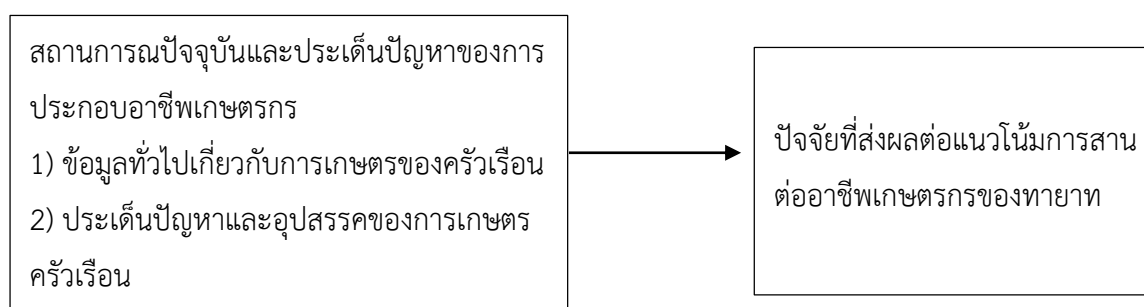
สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมดังในข้างต้น ผู้วิจัยได้วางแนวทางวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบของงานวิจัยดังนี้

1) การวิเคราะห์คุณลักษณะและความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้จากการเก็บสำรวจ ใช้การทดสอบความแปรปรวนของข้อสอบถามโดยแสดงผ่านค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบราซ (Cronbach's Alpha) ซึ่งค่าที่เหมาะสมจะต้องมีค่า 0.7 ขึ้นไป (ศุภกฤต ปิติพัฒน์, 2561 : 78-90 ; ปราการ พิพัฒน์สูงเนิน, 2560 : 31-58) จึงจะถือว่าข้อมูลที่ได้จากการเก็บสำรวจนั้นมีการกระจายตัวที่ดีและสามารถสะท้อนปรากฏการณ์ทางพฤติกรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

2) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาของการประกอบอาชีพเกษตรกรจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการบรรยายถึงลักษณะในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง และทำการแสดงผลในรูปแบบตาราง ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation)

3) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกรของทายาท ได้เลือกใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร คือ ค่าเฉลี่ยของปัจจัยจูงใจรวม และ ค่าที่ได้จากการเก็บสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อบอกระดับและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ฐนิฐ วงศ์สายเชื้อ, 2559 : ออนไลน์ ; ภูมิฐาน รังकुณวัฒน์, 2558 : 65)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 220 ชุด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมซึ่งมีค่าอยู่ที่ 0.753 อันเป็นไปตามเกณฑ์ปกติของงานวิจัยเชิงสำรวจ ผลการศึกษาปรากฏว่าทายาทเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 29 ปี สถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 285,671.20 บาท ซึ่งแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของทายาทเกษตรกร		ความถี่	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
เพศ	ชาย	116	52.51		
	หญิง	104	47.49		
	อายุ (ปี)			28.72	4.65
สถานภาพ	โสด	177	80.82		
	สมรส	43	19.18		
การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	7	3.20		
	อนุปริญญา/ปวส.	22	9.59		
	ปริญญาตรี	191	87.21		
	อาชีพ				
	ว่างงาน	9	4.11		
	พนักงานเอกชน	74	33.79		
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	55	25.11		
	เกษตรกร	27	12.33		
	ธุรกิจส่วนตัว	47	21.46		
	อาชีพอิสระ	8	3.2		
รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)				285,671.20	137,116.10

สำหรับสภาพปัญหาเชิงประจักษ์ของเกษตรกรในมุมมองของทนายท พบว่า เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ไม่ได้มี
กรรมสิทธิ์ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง และยังขาดการเข้าถึงแหล่งชลประทาน ซึ่งเมื่อได้รับผลกระทบใดๆจะ
ได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้ยังค้นพบว่าเกษตรกรไม่เคยได้รับความรู้ทาง
การเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และไม่มีการรวมกลุ่มทางการเกษตรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา
วัตถุดิบ โดยข้อมูลทั้งหมดจะปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลสภาพปัญหาของเกษตรกร

ข้อมูลสภาพปัญหาของเกษตรกร	ความถี่	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน
ความเพียงพอของพื้นที่การเกษตร				
เพียงพอ	168	76.71		
ไม่เพียงพอ	52	23.29		
กรรมสิทธิ์ในพื้นที่การเกษตร				
มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่	21	9.13		
ไม่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่	199	90.87		
ความเพียงพอของแหล่งชลประทาน				
เพียงพอ	93	42.01		
ไม่เพียงพอ	127	57.99		
การเยียวยาจากภาครัฐเมื่อประสบปัญหา				
ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่	21	9.59		
ได้รับการช่วยเหลือบ้างบางส่วน	136	62.10		
ไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ	62	28.31		
การได้รับความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
เคยได้รับความรู้ทางการเกษตร	68	30.59		
ไม่เคยได้รับความรู้ทางการเกษตร	152	69.41		
การถูกกีดกันการเข้าถึงตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิต				
เคยถูกกีดกันการเข้าถึงตลาด	73	32.88		
ไม่เคยถูกกีดกันการเข้าถึงตลาด	147	67.12		

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกรของทนายท ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมิน
สภาพแวดล้อมภายนอกมารวมในการศึกษา และ ชีวมิติอิทธิพลของปัจจัยจากสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ โดยผล
การศึกษาชี้ชัดให้เห็นว่า การสนับสนุนจากนโยบายเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพ

เกษตรกรของทนายสูงถึง ร้อยละ 73.3 รองลงมา คือ การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกรของทนาย ร้อยละ 59.8 และ การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีสำหรับการผลิต มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกรของทนาย ร้อยละ 48.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การตัดสินใจปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวโน้มการประกอบอาชีพเกษตรกร

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้ม การประกอบอาชีพเกษตรกรของทนาย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	R-Squared	
การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ	5.24	1.45	0.598	***
การสนับสนุนจากนโยบายเศรษฐกิจ	4.50	1.67	0.733	***
การสนับสนุนจากสังคมและค่านิยม	4.21	1.08	0.367	***
การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีสำหรับการผลิต	4.26	1.23	0.489	***
การสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับการเกษตร	5.29	1.05	0.377	**
การสนับสนุนทางด้านกฎหมายและข้อบังคับ	3.48	1.09	0.299	***
ภาพรวมการสนับสนุน	4.50	0.77		

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ***,** แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ตลอดการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ว่า ในการตัดสินใจที่จะดำเนินการสานต่อ การเกษตรของครัวเรือนทนายเกษตรกรจะพิจารณาถึงช่องทางและแนวทางในการเติบโตในอนาคตเป็นหลักเพื่อ ใช้ประโยชน์จากการสนับสนุนนั้นให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยปัจจัยสำคัญ 3 ด้านที่มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจในกลุ่มทนายเกษตรกรประกอบด้วย ปัจจัยการสนับสนุนจากนโยบายเศรษฐกิจ ปัจจัยการสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ และ ปัจจัยการสนับสนุนทางเทคโนโลยี อันเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการคงอยู่ ภายใต้วัยจักรธุรกิจ โดยพิจารณาจากอุปสงค์และอุปทานในตลาด หากภาครัฐให้การสนับสนุนในผลผลิต เกษตรใด หรือส่งเสริมให้เกิดการปลูกพืชใดเป็นสำคัญ ย่อมจะทำให้แนวโน้มการผลิตในสินค้านั้นๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย (Herding Behavior) ทั้งนี้ การยกระดับผลผลิตจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดหรือไม่ขึ้นขึ้นกับความพร้อม ทางเทคโนโลยีที่เกษตรกรถือครอง ในกรณีที่เกษตรกรมีความพร้อมทางเทคโนโลยีที่สูงมีความเป็นไปได้ว่า ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยจะน้อยกว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมทางเทคโนโลยีที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงาน ศึกษาของ จิตติมา จันทรหอม และคณะ (2562 : 137-146) ที่พบว่า นโยบายสนับสนุนจากภาครัฐมีผล สนับสนุนให้เกิดการประกอบอาชีพเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของ จักรพงษ์

พวงงามชื่น และคณะ (2562 : 135-156) ; ศันสนีย์ กระจ่างโฉม และคณะ (2559 : 29-38) ที่ค้นพบว่า การสนับสนุนจากภาครัฐในเชิงนโยบายเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้ทายาทเกษตรกร กลับมาสานต่อการเกษตรของครัวเรือน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนานโยบายเชิงปฏิบัติการ โดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่มีเป้าประสงค์ในการส่งเสริมระบบการเกษตรของประเทศควรศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มของนโยบายเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เพราะจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกสามารถกระจายผลผลิตให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของตลาดทั้งในและต่างประเทศได้อย่างสมดุล ลดปัญหาสินค้าราคาตกต่ำอันเนื่องมาจากผลผลิตล้นตลาดได้ เมื่อปัญหาด้านราคาผลผลิตหมดไปอาจส่งผลต่อแนวโน้มการกลับมาสานต่อการเกษตรของทายาทได้มากขึ้น ผลสืบเนื่องที่อาจเกิดขึ้นคือองค์ความรู้ของทายาทเกษตรกรจะสามารถช่วยให้ภาพรวมเศรษฐกิจฐานรากพัฒนาและเกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ พวงงามชื่น, รกัสสรณ์ คงธนจารุอนันต์ และ ทองเลียน บัวจุม. (2563). เหตุจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรหลังการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 17 (3), 135-156.
- จิตติมา จันทรหอม สุรพล เศรษฐบุตร จุฑาทิพย์ เฉลิมพล และ พรสิริ สืบพงษ์สังข์. (2562). แรงจูงใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันภัยพืชผลการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเกษตร*. 35 (1), 137-146.
- ฐณัฐ วงศ์สายเชื้อ. (2559). การใช้สถิติสหสัมพันธ์ในงานวิจัย. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=cooXxH7tZMs>
- ปราการ พิพัฒน์สูงเนิน. (2558). การพัฒนาตัวบ่งชี้ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความเป็นเมืองน่าอยู่: การประยุกต์ใช้แบบจำลองการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 4 (1), 31-58
- ภูมิฐาน รังคกุลนวนัน. (2558). *เศรษฐกิจเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศันสนีย์ กระจ่างโฉม, สุदारัตน์ อุทธารัตน์, ณัฐสิทธิ์ ศรีนุรักษ์ และ อุบลรัตน์ หยาไส้. (2559). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจของทายาทเกษตรกรในการสานต่ออาชีพเกษตรในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการของคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 32 (1), 29-38.

- ศุภกฤต ปิติพัฒน์. (2561). ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความเป็นเมืองน่าอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 10 (1), 78-90
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2563). รายงานเศรษฐกิจการเกษตร ประจำปี 2563. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.opsmoac.go.th/nakhonsi-thammarat-download-publications>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). รายงานประจำปีของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประจำปี 2564. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.oae.go.th/view/1/เอกสารเผยแพร่/TH-TH>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2565, แหล่งที่มา https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=74
- สุริยะ หาญพิชัย และ ไพรพล ไทยทอง. (2661). การพัฒนาชาวนาไทยรุ่นใหม่เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 5 (2), 1-16.
- Central Intelligence Agency. (2016). Income among farmer across the world. *Online*. Retrieve on 20 Mar, 2022. From : <https://www.cia.gov/>
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G., & Buchner, A. (2007). G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior research methods*. 39 (2), 175-191.